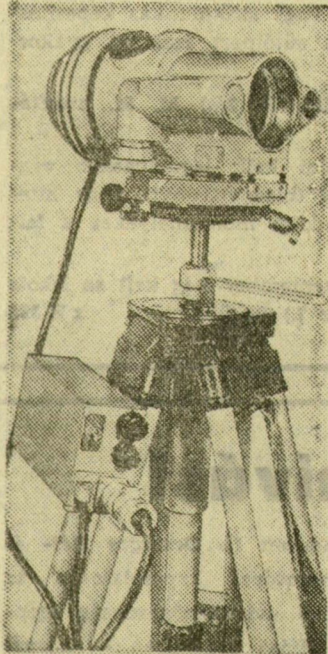

A PUL

A különféle nehéz talaj-megmunkáló gépek és járművek kezelői általában nem sokat adnak műszereikre. Pedig léteznek olyan műszerek is, melyekkel fokozható a munka termelékenysége, a gép kihasználása. A leningrádi finommechanikai intézet egyik kutató csoportja

dolgozta ki a PUL-t (pribor upsavlenija lucsom — sugárral irányító készülék). Négy részből áll: a fényszóróból, a fényvevőből, az erősítőből és a vezérlőasztalból. A szintező brigád helyébe egyetlen technikus lép, a traktoros feladata csupán a földmunkagép kezelése. A kormányzásról és a lejtés tartásáról automatika gondoskodik. Ötszáz méteres szakaszon 2–3 centiméter eltéréssel lehet tartani az egyenesvonalúságot és a megadott lejtést. A műszert a bányákban és vasútépítésnél is alkalmazzák. Sorozatgyártása megkezdődött.

A kedvenc gyümölcsle

A gyümölcslevek tápértéküket cukortartalmuknak köszönhetik, ami minden különösebb emésztőmunka nélkül, gyorsan szívódik fel a szervezetben. Az üdítőhatás a gyümölcslemben levő almasavnak, citromsavnak, borkósavnak és ezek savanyú sóinak köszönhető. A közismerten gazdag A-, B1, B2 és C-vitamin tartalmat nem is kell külön hangsúlyozni, annyira köztudott.

A gyümölcslé fogyasztásának jelentőségét emeli az a tény is, hogy a szervezet számára hasznos ásványi sókat és hamualkatrészeket tartalmaz. Sokan abban a tévhitben élnek, hogy a feldolgozás során a gyümölcs értékes anyagai elpusztulnak. Az igazság az, hogy a tartósítás vegyszere nélküli kezelésből, egyszerű pasztórozásból áll, s ez csak egészen jelentéktelen pusztulást idéz elő az íz- és tápanyagokban.

A gyümölcslégyártás újabb nagy „slágere” a nemrég forgalomba került narancslé. Az egészséges, ép narancsokat héjukkal együtt örlik meg, és vetik alá a további feldolgozási műveleteknek. Úgy látszik, hogy a fogyasztóknak ez a gyümölcslé kedvencükké vált.

Kopásmérés izotóppal

A rádióaktív izotópok ipari alkalmazása egyre újabb területeket hódít meg. Ennek elsősorban az az oka, hogy az izotópoknak rendkívül kicsi mennyisége is felfogható jelet ad, valamint, hogy a sugárzó izotóp atomjai — fizikailag és kémiaiilag — nem térnek el az anyag többi atomjától.

Az ezen alapuló nyomjelzős technika például igen alkalmas a kopás megfigy-

lésére. Régebben a dugattyúgyűrűket, szerszámokat és csapágyfelületeket sok száz óras kopási próbajáratnak tették ki. Ma ez néhány perc alatt elvégezhető. A dugattyúgyűrűről levált izotóp az olajjal a motorteknőbe jut. Ez a mennyiség pontosan lemérhető és ebből a kopás „visszszámítható”. A járműfejlesztési intézet új mozgó laboratóriuma kopásmérésre is alkalmas.

Főző

A képen látható rugós szerkezettel bármilyen nagyságú főzőedényre rászoríthatjuk a fedelét és ezáltal a főzési időt felére csökkenthetjük. Nem kell a fedőre gőzkieresztő szelepet, mert a rugós szerkezet lehetővé teszi, hogy a főzőedény gőz eltávozhasson a főzőedényből.

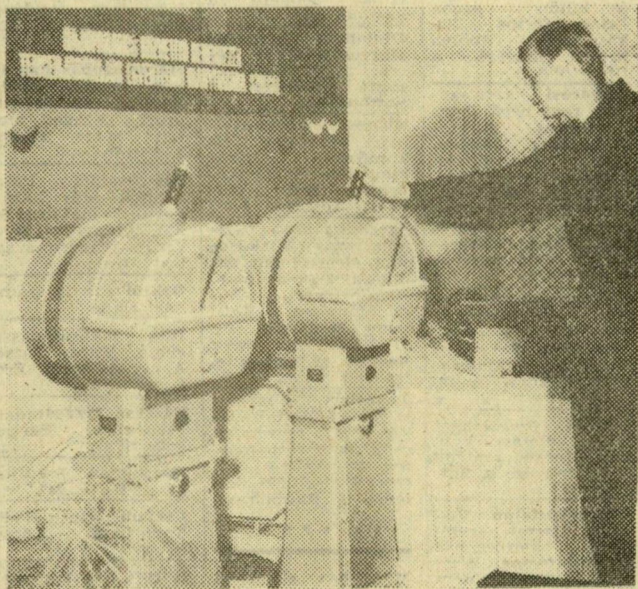
City-autó

A világvárosokban az autósok a belváros szélén kénytelenek hagyni kocsijukat, s vagy gyalog, vagy villamossal folytatják útjukat céljuk felé. A city-autó — egyelőre csak papíron — megszünteti a problémát. A kísérleti típusok ugyan nem nevezhetők túl kényelmesnek, de mozgékonyak, s alig foglalnak el helyet parkoláskor.

Parancsközvetítő

A Szegedi Ipari Kiállítás egyik technikai érdekessége az úgynevezett parancsközvetítő berendezés, mely szabványos hajózási utasítások továbbítására alkalmas. A parancsnok — elektromos úton — távutasításokat adhat segítségével a gépházba: „Indulj!”, „Félgőz!” stb. A berendezést többnyelvű felirattal gyártja a Bács-Kiskun megyei Finommechanikai Vállalat a Magyar Hajó- és Darugár számára, ahol a külföldi megrendelésre készülő tengerjáró hajókba építik be.

Rózsások...

Mielőtt a sima aszfaltút elérné a fűvészkertet, gondolt egyet és jobbra kanyarodva bekúszik a haragoszöld kukoricák sűrűjébe. Nem vész el azonban a „dzsungel” mélyén, néhány száz méter után újra előbukkan. De Hatalmas tarka virágmező terül el előttük. Olvan mesészerű az egész, mint Gül Baba birodalma, pedig nem az. Az újszegedi Haladás Termelőszövetkezet pompás rózsatelepén vagyunk.

„Tiszteljük a nőket”

Elég szomorú az idő, mert a nap egész éjszaki karót húzott magára, mégis felidámodik itt a látogató. Nem is csoda. A színeknek, illatoknak olyan kavalkádjában gyönyörködhet, amelyhez hasonló alig található másutt az országon. Ezt Fodor István elnök állítja, és szavaiban nincs okunk kételkedni. Peckesen jár-kelek a tuskos bokrok között, s miközben óvatosan elmozdítok egy sápadtpiros bimbó „nyakát” — amelyet a nemesítők Brigitta Bardot-nak neveztek el — a kertészeket dicsérem.

— Mi nagyon tiszteljük és szeretjük a nőket — mondja — mert jórészt nekik köszönhetjük a közösség tagjainak boldogulását. Nem túlság, kincset ér a kezük. A Haladás rózsái a bécsei és az erfurti nemzetközi kiállításokon is szerepeltek már teljes sikerrel. Bent az irodában több aranyérem és oklevél tanúskodik erről.

Ez így is van. Persze nemcsak a kertészkedő, hanem a rózsákat szívesen vásárló és szívesen elfogadó lányokat, asszonyokat is valószínűleg áldják a szövetkezet gazdái. Idén mástól millió szálát szándékoznak eladni, s a jelek szerint ez a terv már egyenlőnek tekinthető a valósággal. Szegeden három virágüzlete működik a Haladásnak, s ezekben soha nem gyérül a vásárlók forgalma.

Fehér és lila

— Mondom, érdemes szeretni a nőket — így az elnök. — Nemrég bent jártam az egyik boltunkban,

ahol egy férfi 100 szál rózsából álló óriás kosarat rendelt. Mondtam neki, az elég drága mulatság lesz, de az felelte, hogy nem számít. Amikor az árut izélesen elkészítették, a vevő 20 forintot nyomott a tanuló marhába: „Légy szíves, vidd el a csokrot erre és erre a címre, de ha utánad dobják, akkor is hagyd ott. Siess, megvárak”. A gyerek eliszkolt, s nemsokára vissza is jött. „Nos, elfogadták?” — esett neki izgatottan a gavallér. „El bizony — vágta rá a gyerek — s ott is kaptam egy húszast.”

Mindebből azt szűrték le a Haladás-beliek, hogy amíg nők élnek a Földön, addig lesz keletje az ő rózsáknak. El is követnek mindent, hogy akár a legkényesebb ízlet is kielégítsék. Ma már 300 fajta rózsát termesztnek s a főhébertől, a halványlillától a színek széles skálájával szolgálhatnak. Állítólag Magyarországon csak egy-két riválisuk van, sőt — mint személyesen tapasztaltam — a nagynevű holland rózsások némelyike is előhíhetne Szegedre tanulni egyet s más.

Szeretettel

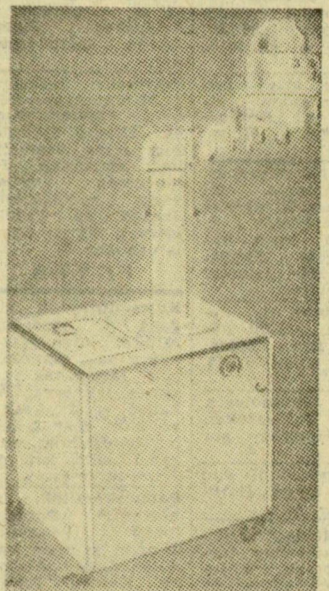
Aki csak kirakatban lát rózsát, el sem tudja gondolni, mennyi vesződséget, álnarózást, szeretet igényt a felnevelése. A kertészároknak nemcsak üvegházakban dolgoznak, hanem ilyenkor nyáron a szabad ég alatt is. „De sok szoknya megázott” — szokták idézni a költők, amikor hirtelen jön a zivatar, s kíméletlenül megtöri a szíromtengert. Legutóbb is olyan csúf munkát végzett a vihar, hogy a központi major virágházainak környékén máig is látszik a pusztítás nyoma. Diónyi jégdarabok szaggatták be az üvegtöket, és bizony rengeteg rózsát kell eladni, ahhoz, hogy a kár megtérüljön.

Az idén még két kiállítás szándékozik részt venni a Haladás kertészgárdájában, hogy népszerűsítsék termékeiket. Azt mondják, amint a jó borkak is csak kell a cégér, az illatos szén rózsák ársiója is növekszik, ha reklamozzák őket.

F. N. L.

Lézer a szemsebészetben

Az utóbbi években a szovjet lézertechnika számos figyelemre méltó kvantumoptikai generátort alkotott. A

tisztán kutatási célok mellett az új szovjet lézerek különféle gyakorlati feladatokat is teljesítenek. Megkezdődött a Razdan típusú rubinlézer ipari sorozatgyártása. A berendezés hordozható, viszonylag kis méretű egység, amelyben 80 mm hosszú, 6,5 mm átmérőjű rubinrúd van. A készülék teljesítményfelvétele 3 kW, súlya üzemké-

pes állapotban 32 kilogramm. A Razdan nem csupán laboratóriumi kutatásokban használható fel, hanem ponthegésztetéshez, hajszáluratók lyukasztásához is.

Rubinlézer segítségével több ipari berendezés készült. A SZU-1 típusú készülékkel különféle hőálló fémek is hegeszthetők, például titán és acél, arany és szilícium, arany és germánium. Ugyancsak lehetővé válik az erősen eltérő olvadáspontú fémek, például az alumínium és a nikkel hegesztése. A berendezésben cserélhető optika van, úgyhogy a hegesztési pont mérete 50–100 mikron határok között változtatható. A SZU-1 gép segítségével lezárt üvegburákon belül lehet elektrodákat összeheszesíteni.

Orvosi célokra lézeres oftalmokoagulátor készítették (Képünk), mely a reccartályaválások szemsebészeti kezelésére alkalmas. A berendezés optikai szabályozó készülékével a fénynyaláb a szem bármely pontjára fókuszolható. A lézeres szemsebészeti készülék klinikai próbái azt mutatták, hogy a közönséges fotokoagulátorhoz képest óriási előnyökkel rendelkezik.

A lézerek iránti általános érdeklődés terjedésével egyre több szovjet üzem és la-

boratórium állít be kvantumoptikai generátorokat kísérleti és technológiai célokra.

Új bérleti rendszer — új gondok a villamoson

Az új és kedvezményes bérleti rendszer a szegedi villamosokon jelentősen növelte az utazóközönség létszámát. A kedvezményes bérlettel azok is élnek, akik korábban nem bérletet utaztak. A Szegedi Közlekedési Vállalat jól felkészült a megnövekedett forgalomra. Az egyhónapos tapasztalat azt bizonyítja, hogy 6 ezerrel több bérlet utazik, mint korábban. Pálkövi József, a közlekedési vállalat forgalmi osztályának vezetője elmondotta, hogy ez a szám az őszi és téli hónapokban lényegesen emelkedni fog, illetve a készpénzzel fizető utasok száma csökken, ha jelenleg emelkedőben is van.

Az új viteldijrendszer bevezetése óta eltelt rövid idő alatt bizonyos problémák is jelentkeztek. Az esedékes hónapra szóló bérletet 15-ig árusítja a vállalat. Van tehát rá idő, hogy mindenki időben megváltja bérletét, amely a következő hónap 5-ig érvényes. Előfordult viszont, hogy többen érvénytelen bérlettel akartak utazni, sőt olyan is, hogy az augusztusra váltott bérletet júliusban használták. Az esetek mögött természetesen legfőbbzór a feladatok megvalósulása, más

esetekben viszont a számdékos potyautazás. Ilyen esetben természetesen az ellenőrök bevonják az érvénytelen bérletjegyet. Az idén 400 esetben fordult ez elő. Ebből a számból viszont mintegy 80 eset jut az új viteldijrendszer bevezetése óta eltelt időszakra. Ez a szám tehát meglehetősen sok, hiszen mindegyik esetben papírmunkát követel a vállalat részéről, másrészt utánjárás és többletkiadást okoz az utazónak.

Érvénytelen bérlettel főleg augusztus 6-án, 7-én és 8-án utaztak többen. A szabálytalanság következménye alól kitérni sem lehet, hiszen a Szegedi Közlekedési Vállalat időben gondoskodott plakátokról, felhívásokról, amelyeket a pénztáraknál és a villamoskocsikban helyeztek el, hogy milyen tudnivalók köthetnek a bérlet váltásához, használatához. Senkinek sem kellemes a 25, vagy 50 forintos pótdíjat kifizetni a szabálytalanság miatt. Sok esetben csak gyerekcsínyről van szó, előfordultak viszont esetek felnőttekkel is. S a helyszíni „reklamációk” olykor nyomdafestéket nem tűrő hangnemben zajlanak le a kocsin, célpontként tekintve a munkáját ellátó kalauzt vagy ellenőrt. Kulturált utashoz nem méltó ez a viselkedés, éppen ezért érthetően, hogy egyesek enyvére meafelkőznek magukról elhárított, hogy levonják felelősségük, netán a potyautazással járó „tandíj” tanulságait.